

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za jeden mesec 1 gid.40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za jeden mesec 1 gid.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 218.

V Ljubljani, v sredo 23. septembra 1896.

Letnik XXIV.

P. n. državnozbornim volilcem kmetskih občin v sodnih okrajih Ljubljana, Vrhnika, Litija, Zatičina, Ribnica in Lašče!

V svesti si svoje odgovornostipolne dolžnosti in popolno prepričan o umestnosti svojega ukrepa, sklenil je „osrednji volilni odbor katoliško-narodne stranke v svoji seji dne 30. avgusta t. l. priporočati gg. volilcem za kandidata

dr. Ivana Šusteršiča.

Zadovoljen zaključil je odbor to važno sejo, ker se je vendar le doseglo popolno soglasje, kajti celo dr. Gregorič, ki se je jedini zdržal glasovanja, ter je pred glasovanjem izjavil, da ne bo glasoval za, pa tudi ne zoper, ni čisto nič oporekal soglasnemu sklepu odborovemu. — Toliko večje pa je bilo iznenadenje, ko je že drugi dan začel dr. Gregorič rušiti disciplino, rekoč, da se je spremislil, ter začel agitacijo zoper sklepe osrednjega volilnega odbora katoliško-narodne stranke.

Vsled tega se je začela skrajno-silna pogubonosna agitacija mej somišljeniki naše stranke. Podpisani odbor neče proti nikomur vprizoriti kakih sumničenj, vendar to si šteje v dolžnost povdariti, da taka agitacija, kakoršno razvija brezimni, „krščansko-socijalni slovenski odbor,“ se ne more razviti v stranki, marveč le **izven** stranke, kar spričuje tudi koketovanje „Narodovo“ s to agitacijo.

Zato si podpisani odbor šteje v svojo svežo dolžnost, resno dvigniti svoj glas ter klicati vsem somišljenikom v spomin, da sloga jači, nesloga tlači. Najmočnejša stranka brez discipline je mrtva, a stranka, v kateri vlada jedinstvo, je močna, četudi je majhna. Katoliško-narodna stranka zahvaliti se ima za vse svoje lepe vspehe, kar jih je dosegla. jedinstvi; njena smrt pa bi bila nejedinstvo.

Zato ponavlja podpisani odbor v tem resnem času, ko so skoraj pred durmi splošne volitve v državni zbor, vsem volilcem klic: v slogi je moč!

Volite na dan volitve brez izjeme moža, katerega Vam priporoča osrednji volilni odbor, moža, ki je nadarjen in učen, da se more meriti z vsakim tekmečem, moža, čegar javno življenje nam je porok o njegovem pravem verskem prepričanju in odločno narodnem mišljenju, o katerem spričujejo tudi naši liberalni nasprotniki, da je cel mož, najbolj s tem, da ga tako strastno napadajo in črtijo, volite soglasno **dr. Ivana Šusteršiča!**

S tem klicem in s to prošnjo za slogo v zadnji uri izpolnjuje podpisani odbor svojo vestno dolžnost, ker je prepričan, da vsak, kdor dela drugače, ruši dobro stvar, katero zastopa naša stranka, in jo izpostavlja v posmeh nasprotnikom ter si vzlasti za prihodnje volitve in za bodočo katoliško-narodno organizacijo nakopuje odgovornost, katere bi si podpisani odbor ne upal nositi. Osebnosti pozabimo, družni naj nas vse skupno dobra katoliško-narodna stvar.

Osrednji volilni odbor katoliško-narodne stranke.

LISTEK

Moriturus vos salutat.

Zadolina, 22. sept. 1896.

Dragi prijatelj!

Znano Ti je, kako veren pristaš naše narodno-napredne stranke sem jaz. Dasi imam ravno sedaj mnogo posla, nisem se protivil, ko so me somišljeniki izvolili za volilnega moža.

Ni nas bilo izvoljenih mnogo volilnih mož naprednega mišljenja, in ko naša stranka ni imenovala nobenega kandidata, marveč je samo naše glasilo silno zabavljalo nasprotnemu kandidatu, mislil sem, da je parola za naše somišljenike: Vzdržujte se volitve!

To je trajalo nekaj časa, in zadovoljen sem bil.

Mej tem pa je naše glasilo vedno bolj in bolj govorilo o poštenjakih mej klerikalci.

To me je vznemirjalo. Mar glasilo naše preje ni pisalo resnice, ko nas je vedno učilo, da ga nima poštenjaka v svoji sredi tista klerikalna svojat? Mar se je tačas lagalo, ko je pisarilo, da je tem klerikalcem vse jedno: narodnost, poštenje, da, tudi versko prepričanje?

Sedaj pa so jedenkrat poštenjaki mej njimi?

Nekaj noči nisem zatisnil očesa, mučili so me grozni dvomi.

Se bolj je bila razdvojena duša moja, ko sem čital v našem „Narodu“ volil. oklic nekega krščansko-socijalnega volilnega odbora.

Razdvojimo torej te klerikalce, sem si dejal, in oddajmo glasove za dr. Gregoriča.

S tem sklepom sem se zopet nekoliko pomiril, posebno še, ker je naš „Narod“ v nekaterih številkah zaporedoma, rekel bi, priporočal nam tega kandidata. Koliko je bilo v teh številkah govorjenja o poštenih elementih mej klerikalci, o možeh, katerim predsedava nadvlada škofova!

S temi poštenjaki se je torej združil „Narod,“ združimo se tudi mi, tako sem si dejal.

Sedaj pa so mi doposlali volilni oklic za Lenarčiča.

V tem oklicu pa se zopet trdi, da so vsi klerikalci jednaki breznačajneži, in da nam torej treba voliti liberalca.

Jaz sem bil duševno popolnoma strt.

Kedaj so naša glasila govorila resnico? Kedaj? Jaz iščem danes odgovora na to vprašanje.

Od odgovora je odvisno vse.

Ali se volitve vzdržim? Ali volim dr. Gregoriča? Ali Lenarčiča?

To je grozno, in čutim, da me bodo uničili ti dvomi in te dušne borbe. Sedaj sem moral na svet zdravnikov v posteljo.

Hiti prijatelj, ako hočeš še živega videti vedno zvestega Ti, ali sedaj tako nesrečnega

prijatelja

Zmagoslava Naprednika.

5.30 JF

Rim — Cetinje.

Proticerkveni italijanski listi skušajo zaroko italijanskega prestolonaslednika s črnogorsko princezino tako obračati, kakor da so nevoljni in škodoželjni vatikanski krogi, ker se je sploh našla nevesta, ki hoče svoj čas bivati v Kvirinalu. Pravijo namreč, da je kraljevič našel gluha ušesa v Berlinu in Londonu, na Dunaju in Bruselju pa zaprta vrata, ker je papež tako želel. — Ta je naravnost bosa, a ko bi bila resnična, pričala bi le o velikem vplivu Leona XIII. Liberalna „Roma“ piše v svoji zbesnelosti:

„S trpkimi in zaničljivimi pogledi zró iz Vatikana gori v Kvirinal, kjer se pripravljajo na vsprejem mlade neveste. Vatikan hoče namreč zrušiti italijansko monarhijo, ker je tako mogoče obnoviti svetno papeževo oblast.“ Imenovani list hoče celo vedeti, da je sv. Oče zaklical, ko se je zvedelo o zaroki: „Kdo bi si bil to mislil, da se podró vsi naši načrti!“ Prav dobro odgovarja tej neslanosti „Osservatore Romano“:

„Načrt v Vatikanu seveda bil je ta, da italijanskemu kraljeviču preprečijo sploh vsako ženitev; ta načrt pa se more težko izvršiti, ker je svet poln deklet, ki nič boljšega ne želé, ko moža.“

Italijanski iredentovci sploh trpé na živcih; povsod vidijo in vohajo tajne spletke iz Vatikana. Tako je milanski „Corriere della Sera“ nedavno poročal, da je Leon XIII. jako ljubeznjivo čestital knezu Nikiti povodom zaroke njegove hčere ter obljubil nevesti lepo darilo. K temu poročilu pa dostavlja imenovani liberalni list:

„Z ozirom na to, da je zenin princeze Helene dedič prestola, katerega sovraži rimska kurija, iznenadja nas poročilo o papeževi čestitki prihodnjemu tastu italijanskega kraljeviča.“

In ko sv. Oče ne bi bil čestital, kaj bi potem govorili in pisali? Istina je, da je knez Nikita naklonjen katoliški cerkvi in sv. Očetu. L. 1887 so bile v dogovoru med Rimom in knezom urejene cerkvene zadeve v Črnigori. V Baru je sedež katoliškega škofa. Med 240.000 prebivalci je le nekaj nad 5.000 katolikov, ki imajo deset župnij s tremi svetnimi in sedmimi redovnimi duhovniki; poleg tega je še pet misijonskih postaj, 17 cerkev, 10 kapel, vseh katoliških duhovnikov okolu 20 in pet katoliških šol. Knez se je nedavno osebno udeležil slovesnosti, ko so polagali temeljni kamen za neko katoliško cerkev.

Potem ni čudno, ako je sv. Oče čestital knezu ob tej izredni priliki. „Osservatore Romano“ vatikansko glasilo, piše na drugem mestu:

„Ž veselim zadovoljstvom pozdravljamo dogodek, ko stopi v naročje katoliške cerkve mlada in izvrstna knežja hči. Ona prihaja iz družine, ki sicer ni mogočna po svetni oblasti, toda močna po kreposti; ona prihaja iz naroda, ki je neznaten po številu, toda priprost, odkritosrčen, junašk. To je gotova, praktična stran tega dogodka, vse drugo je odvisno od razmer. Ko se gre za zakon, ne oziramo se na politično stran. Kdo bi mogel odreči čestitanje ženinu in nevesti? In zakaj bi ravno princeze Helene z veseljem ne pozdravljali, ko radostno stopa v naročje katoliške cerkve?“ Celo neki nemški liberalni list piše:

„To je zmagoslavje, katerega Leon XIII. na večer svojega življenja gotovo ni pričakoval. Po cellem vzhodu bode vplival prestop črnogorske knežje hčere ter v očeh pravoslavnih kristijanov rimsko cerkev obdal s sijajem, ki mora pospeševati zjedinenje.“

Mi le želimo, da se uresničijo besede draždanskega lista, kajti ravno to zjedinenje je gorka želja Leona XIII.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. septembra.

Protí zahtevam za versko šolo priobčuje „Slovo Polskie“, glasilo demokratskih članov poljskega kluba, obširen članek, v katerem po svoje modruje o zahtevi katoličanov glede preosnove sedanjega šolstva. Clankar je popolnoma prepričan, da se želja konservativcev ne bo tako lahko in kmalu izpolnila, ker ji nasprotujejo — narodni in politični oziri na Poljskem. Avtor teh neslanostij hoče ljudstvo popolno prepričati, da vodijo konservativne življe samo sebični nameni v boj proti sedanji šoli, ter kliče v spomin one „grozne“ čase, ko je bila šola v popolni oblasti „klerikalcev“. Mesto da bi bil se-

danji „inteligentni“ svet hvaležen katoliškim prvo-bojevnikom, ki so z največjo požrtvovalnostjo pričeli pouk iz lastne inicijative brez najmanjše nade na kako odškodnino, jih blati. Kje se pa danes dobi mej inteligenco mož, ki bi bil toliko požrtvovalen? S tem besedami seveda nikakor ne menimo zagovarjati žalostnih razmer v Galiciji, katere so povzročili ondotni plemiči, marveč le naglašati, da verska šola, kakoršna se zahteva na vseh katoliških shodih, ni nevarna ne narodnosti in ne gospodarstvu.

Rusko časopisje in razmerje velemoči nasproti Angliji. Do zadnjih dnij je rusko časopisje nekako molčé opazovalo angleško gibanje v turško-armenski zadevi, sedaj pa, ko je car Nikolaj stopil na angleška tla, so se jeli oglašati tudi ruski dnevnik. „Moskovskija Vedomosti“ pišejo o tem nastopno: Ako evropske velemoči v resnici želijo miru na vzhodu, tedaj naj se ne ozirajo toliko na postopanje turške vlade, pač pa na netaktne korake Anglije. Perfidni nasveti angleških rogoviležev bodo imeli jako slabe posledice, ako se Armenci ogrejejo zanje in z orožjem v roki zahtevajo preosnov. Ako bodo evropske velevlasti složno in pametno postopale, ne oziraje se na drzne zahteve Angležev, tedaj bodo s tem dosegle veliko večji vspeh, kajti sultan je voljan dovoliti vse preosnove, ki ne izpodkopujejo njegove avtoritete. Le na ta način je možno doseči trajni mir in povoljno skrbeti za koristi kršč. prebivalcev. Nasprotno pa počenje Anglije povzroča le nove prepire in terej ne na ljubo krščanskim prebivalcem, marveč jedino le iz sebičnih namenov. — V enakem smislu pišejo „Novosti“ ter naglašajo, da bi bil ogenj, ki bi se vnel vsled angleških korakov, zelo nevaren za evropski mir. — Postopanje angleških politikov seveda sedaj ne moremo odobravati, ker je Anglija popolno osamljena, toda popolno umestno bi bilo, ako bi se jiv tem slučaju pridružile vse ostale države. Ker pa to Rusiji zopet ni dovolji, zato objavlja ob najugodnejem trenutku take članke, polne svarilnih opominov, seveda sebi na korist.

Papežev poslanik Makario ali Maheire je dospel 12. avgusta v prestolnico abesinskega neguša Menelika, kakor smo že včeraj poročali mej brzojavkami. Neguš ga je vsprejel v slovesni avdijenci. V palačo ga je spremljalo šestdeset abesinskih duhovnikov. Ko je Menelik prebral papeževo pismo, je izgovoril že znane besede, ki navdajajo vsakega s prijetno nado, da bode vspeh papeževega poslanstva gotovo dovoljen. Monsignor Makario dostavlja v svojem poročilu na kardinala Rampollo, da se nada, v najkrajšem času poročati sv. Očetu o osvobojenju vjetnikov.

Cerkveni letopis.

Misijon v Dragi.

Srečni bili so za našo duhovnijo dnevi od 5. do 13. septembra. Obhajali smo sv. misijon. Zelo so bili oveseljeni farani, ki se jim je s prižnice oznanilo, da se bo vršil sv. misijon; težko so ga pričakovali; pridno se udeleževali molitev, ki so se očitno opravljale v cerkvi, da bi obrodil obilen sad. Delo na polju bilo je zaradi vednega deževja zastalo; na vso moč so hiteli, da pospravijo, kar je bilo najnujnejšega. V petek 4. septembra popoldne pripeljali so se gg. misijonarji Macin, Krivec in Navinšek. V soboto bil je misijon za otroke; v nedeljo ob 10. pričel se je za odrasle. V obilnem številu prihajali so verni k misijonskim pridigam; zadnje tri dneve bila je udeležba nepričakovano velika: prostorna cerkev bila je napolnjena do zadnjega kotička. Temu ni se čuditi. Govori gospodov misijonarjev bili so globoko premišljeni, pretresljivi, v srce segajoči; kdor je slišal enega, od drugega ni hotel izostati.

Cez vse krasen bil je v petek govor o sv. Rešnjem Telesu in sprava pred Najsvetejšim. Srce trje kakor kamen moral bi imeti, kogar ni to ganilo. Ko je zvečer pel zvon sprave, podajali so si sovražniki roke. Pri spovednicah bila je vse dni velika gnječa; nekateri so čakali celi dan ali še dalj, da so se mogli spovedati pri gospodih misijonarjih; zadnje dneve obhajali smo še na večer; taka ustrajnost je občudovanja vredna, je v resnici delo božje milosti. V četrtek in v petek je spovedovalo 8 spovednikov; vseh obhajancev bilo je nad 1400. Gospodom sosedom, ki so tako pridno pomagali v spovednici, bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala. V nedeljo ob treh bil je slovesen sklep sv. misijona. Pred cerkvijo blagoslovil se je misijonski križ; na

to razvrstila se je procesija. Tako lepega, tako veličastnega spreveda Draga še videla ni in ga kmalu zopet ne bo; udeležilo se ga je nad 2000 ljudi. V najlepšem redu stopali so par za parom, glasno moleč sv. rožni venec in pevajoč litanije M. B. Sklepna pridiga bila je na prostem pred cerkvijo; glasen jok razlegal se je, ko se je g. govornik poslavljaj od fare. Misijonski križ postavili smo v cerkev nasproti prižnici.

V imenu občine zahvalil se je gg. misijonarjem domači g. župan; ko so pa v ponedeljek v jutro po dovršenem opravilu za duše v vicah odhajali, jih je pred cerkvijo in po vaseh, skozi katere jih je vodila pot, pričakovalo mnogo ljudi, ki so se jim ihteč zahvaljevali za vse dobrote, ki so prejeli od njih, ter se jim priporočali v molitev. Sedaj po končanem misijonu gre po fari le en glas, da je prehitro minul zlati čas sv. misijona, da tako lepih, blaženih dni župnija Draga še ni doživela. Bog potrdi vernike s svojo milostjo v njihovih sklepah; gg. misijonarjem dodeli plačilo v rajnu nebeškem.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. septembra.

(Prevzvišeni gospod knezoškof) povrnili so se danes popoldne s poštnim vlakom iz Trsta domu.

(Bogoslovne šole) v Ljubljani se prično, kakor po navadi, 1. oktobra.

(Programu kandidata dr. Šusteršiča.) Objavljenem v sobotnem našem listu, je posvetil „Narod“ cel članek kot odgovor. Toda v tem članku ni najti nič stvarnega, v njem mrgoli samih navadnih zavijan, sumničenj, neresnic, katere so pri „Narodu“ vselej v navadi, kader velja boj kakemu kandidatu naše stranke. — Za danes omenimo, da „Narod“ sumniči našega kandidata, da ni dovolj naroden, češ, da niti osrednji volilni odbor katoliške narodne stranke ni upal omenjati, da je njegov kandidat dr. Šusteršič narodnega mišljenja. — Narodne obisti torej tukaj pretresa našemu kandidatu „Narod“, tisti „Narod“, katerega ni bilo sram zagovarjati koalicije nemških liberalcev s slovenskimi. Gospoda „Narodova“, dokler je v egiptovski sužnosti ekscelence barona Schwegelna, najhujšega narodnega našega nasprotnika, dotlej sploh nima pravice govoriti o tem vprašanju, kajti gospoda „Narodova“ dotlej v narodnem oziru ni vredna, dr. Šusteršiču jermenov odvezati od njegovih čevljev.

(H kandidaturi dr. Šusteršičevi.) Piše se nam z dežele: Kar vzbuja pri nekaterih volilcih pomisleke zoper kandidaturu g. dr. Šusteršiča, je kriva edina okolnost, da je on — advokat, ali kakor pravi ljudstvo — jezični doktor! Češ: jezični doktor ne more imeti srca za ljudstvo. To mnenje ljudstva pa je najbolje eklatanten dokaz, kako močno so si dosedanji te vrste naši ljudski zastopniki pri narodu zaupanje spodkopali! Ali pa res ne more advokat biti dober ljudski zastopnik? Kedo je oprostil dunajsko kršč. ljudstvo liberalnega jarma? Ali ne advokat dr. Lueger? Kedo se najuspešneje poteguje za pravice kat. duhovnikov? Ali ne advokat dr. pl. Tuclos? itd. Ravno to bode naš ponos, da bomo poslali v državno zbornico poslanca-advokata, ki pa ima srce vneto za potrebe in pravice kat. slovenskega naroda! In njegovo krščansko prepričanje? Je to li morebiti se pri njem pokazalo še-le sedaj, ko je nastopil kot kandidat kat. narodne stranke?! Njemu v čast naj zabeležim naslednje. Bilo je leta 1882, ko se snideva v Ljubljani stara šol. kolega ter se po preteku 3 let srčno pozdraviva. Pogovor se suče o tem in onem, tudi o našem slovstvu. V svoje začudenje pa sem se prepričal, kako zdrave, krščanske nazore si je pridobil mladi jurist. Bil je tedaj g. kandidat v II. letu pravoslovja. Tedaj pač še ni vedel g. kandidat za svojo prihodnost, se bode li obrnil k sodnji ali na politično polje, ali postane advokat. Ako je bil toraj že kot dijak-jurist takih nazorov in je to tudi pozneje vsikdar kazal, tedaj pač nikdo ne more dvomiti o realnosti ujegovega kršč. prepričanja?! In kakoršnega sem ga tedaj spoznal, takega se je vsepovsodi kazal, ter pri vseh svojih nastopih krepko in neustrašeno zagovarjal načela krščanske narodne stranke, četudi je moral radi tega marsikatero grenko od nasprotnikov pretrpeti. Tak značaj, tak mož gotovo zasluži naše popolno zaupanje. Zatoraj živel naš kandidat gosp. dr. Ivan Šusteršič!

(Hude obolel) je sloveči naravoslovec g. Simon Robič, župnijski upravitelj na Šenturški gori. Včeraj so ga prevideli s sv. zakramenti za umira-

joče. Priporoča se prijateljem in znancem v molitvah!

(Potrjeni deželni zakon.) Presvetli cesar je potrdil od deželnega zbora kranjskega vsprejeti zakon, s katerim se izločita dve davčni občini iz občine Kočevje in tvorita samostojno občino Željne.

(Podpora.) Deželni odbor je dovolil društvu za povzdigo blejske okolice na Bledu 100 gl. podpore iz deželnega zaklada.

(Darovi.) Za monsign. Jeranovo dijaško mizo: C. g. Fr. Tavčar, kurat pri sv. Joštu 2 gl. — C. gosp. Fr. Sredogorski iz Dražgoš v „podslombo Jeranove mize“ 3 gl. — Bog plačaj blagima dobrotnikom ter jima obudi mnogo posnemovalcev, ker je letos Jeranova miza zelo obložena z dijaki, a le slabo s stotaki, katerih bo več treba vsak mesec za troške pri mizi.

(Iz Čemšenika) dne 21. sept.: Danes so imeli Čemšenčanje običajno procesijo na sv. Goro v zahvalo, da jih je ljubi Bog obvaroval toče in sploh vremenskih nezdod. Dasi je dež lil tako, da je rekel neki priprost človek: „danes gre pa s korajžo“ se je romanja vender udeležilo precej ljudi, ki so vsak svoj tovorček poljskih pridelkov ali kak drug dar nesoč pomikali se mej popevanjem lavretanskih litanij proti cerkvi M. B. — Kako so pa tudi veselili in Bogu hvaležni, ko slišijo in čitajo, kako je po drugih krajih slovenske domovine neusmiljeno gospodarila toča, nevihta in povodenj, ki so toliko ljudij spravile ob kruh in pripravile skoraj na beraško palico. — Tukajšno faro pa je ljubi Bog na Marijino priprošnjo obvaroval vsake hujše nesreče in ljudje so imeli precej spraviti v svoje žitnice. Res, da je vreme nekoliko nagajalo in delo zadrževalo, toda ko so prevzvišeni knez in škof ukazali očitno izpostavljenje sv. R. T. za lepo vreme, se je nebo kmalu zjasnilo in lahko so ljudje postorili zaostalo delo; tudi otavo so lahko posušili, tako da se ni uresničil narodni pregovor: „Kdor mej mašema (t. j. mej Vel. in Mal. Šmarnom) ne pokosi, tisti potem na grabljih suši.“ — Dne 7. t. m. je bil sejm Podšentjurjem pri Izlakah. Mnogo je bilo živine in lepe, a kupca ni bilo, in ubogi kmet je imel zopet le stroške in jeden dan je zgubil za delo.

(Nove pošne spremnice) se uvedo v promet s 1. novembrom t. l. za pošiljatve v tu- in inozemlje. Po pretečenem roku se zamenjujejo dose-danje spremnice proti novim, toda le do konca leta.

(Na Bled) je te dni za dalje časa prišel dal-matinski cesarski namestnik Emil pl. David z družino ter se nastanil v hotelu Mallnerjevem.

(Iz Planine) 22. sept. [Srdit jelen.] Velika nesreča se je zgodila včeraj zjutraj v grajskem zverinjaku. Dninar Matevž Malec je zlezal po lestvi noter, posnažit jasi, kjer dobivajo jelenje krmo. — Ukazal mu ni tega nihče, lahko bi bil tudi od vnanje strani korito očedil, a hotel je pokazati, da ne pozna strahu in se je večkrat podal v jelenjak, ne da bi se mu bilo kaj pripetilo. A to pot je bilo drugače. Stari jelen ga zapazi in naravnost plane proti Malcu. Ta sicer skoči v jasi in hoče zbežati, a prepozno je bilo, jelen ga vjame za pas in natakne na rogovje ter zleti z njim po gozdu. Malec se krepko prime rogov in s tem onemogoči prsto gibanje jelenovo, a vsekako ga je zver grozovitno razmesarila. Najpoprej ga jelen prinese na rogeh k bukvi in ga ob njo pritiska. Potem ga vrže v lužo in tlači v blato. Za nekoliko trenutkov ga drugam prenese in trešči ob tla. Malec je kričal na pomagaje, da ga je bilo slišati v Planino. A kričanje je jelena le še bolj razjarilo. Šele potem, ko je Malec obnemogel in vpiti nehal, ga je zver pustila. Mimo-idoč posestnik iz Malnov je povedal v gradu, da nekdo v zverinjaku ječi in stoka; šli so gledat in našli Malca, strahovito zdelanega, obleka je kar v cuajah visela na njem. Z blatom je bil tako zakidan, da ni bilo poznati, jeli to človek ali kak hlod ali kaj drugega. — Jelen mu je predrl lice pod ušesom, stegno na več krajih in strl jedno rebro. Takoj popoldan je bil Malec previden s sv. zakramenti. Zdravniki dvomijo, da bi ozdravel. Danes so ga odpravili v ljubljansko bolnico. Jelenje so ta mesec, ko gredo po plemenu, najbolj srboriti in Malec je bil zelo nepreviden, da se je spustil k njim. Zver ostane zver, saj še domačemu psu ni vselej štopati.

(Iz Tržiča) dne 22. sept. Včeraj smo slovesno začeli novo šolsko leto se sveto mašo v župni cerkvi. Po sv. maši smo se zbrali pri novem šolskem poslopiju, katero je preč. g. župnik Spendat blagoslovil. K blagoslovljenji sta prišla poleg odličnih domačinov iz Kranja gg. okrajni glavar in šolski nadzornik. Nova šola je bila lepo ozaljšana. Videl si na njej tudi slovensko, oziroma — kranjsko zastavo. Napisa na deski in dekliški šoli sta pa popolnoma nemška. Predno je g. župnik začel blagoslovljati, se je obrnil do zbranega ljudstva, ter je v krepki slovenski besedi povedal vzroke, zakaj se mora Tržič veseliti tega dne, ko se mu odpre nova šola. On da se je veliko trudil za novo šolo, ter je moral v tem oziru marsikako grenko požreti. Danes se mu je njegova želja izpolnila in vidi obilno poplačan svoj trud. Nazadnje izrazi še željo, naj bi se v novi šoli otroci vzgajali v katoliškem verskem duhu, da bi iz nje prišli dobri kristijani in dobri državljani. — Po blagoslovljenju je g. okr. glavar v imenu okrajnega šol. sveta v nemškem jeziku otvoril šolo ter poudarjal, da spada tržiška šola med najbolj izgledne šole na Kranjskem. Izrazil je upanje, da se deška šola kmalu razširi v petrazredno, kakor se bo sedaj trirazredna dekliška šola že prihodnje leto razširila v štirirazredno. G. šolski vodja Kragl je pozdravil zbrano gospodo, potem pa je nagovoril šolsko mladino. K sklepu so otroci zapeli cesarsko himno. — Glasni „živijo“ in „hoch“-klici so izrazili udanost presvetlemu cesarju, ki je poseben prijatelj šolske mladine.

(Samomor.) V vodo je skočil dne 20. t. m. ob 4. uri popoldne 37 letni dninar Ožbald Pengov iz Duplice blizu domače vasi ter našel smrt v valovih. Dva fanta sta potegnila mrtvega iz vode. Pengov je zapustil vdovo in sedem nepreskrbljenih otrok.

Društva.

(Shod slovenskega katol. delav. društva v Pristavi pri Tržiču dne 20. septembra 1896.) Napovedani shod se je vršil v kljub jako neugodnemu vremenu. Dež je curkoma lil cel popoldan. Zato smo morali zapustiti lepo pripravljene prostore pod mogočno in znano Primoškovo lipo in se umakniti v zaduhle sobe. Pa vendar je bil navzlic slabemu vremenu natlačen zadnji kotiček z ukaželjnimi poslušalci, da, še celo okna so bila od zunaj oblegana. Nad sto pa se jih je moralo umakniti nalivu in vsled pomanjkanja prostora zapustiti shod. Shod se je vršil, v kolikor je slabo vreme pripuščalo, sijajno in če izvzamemo par nasprotujočih vsklikov nekega tržiškega soc. demokrata, vseskozi mirno. Poslušalce so navdušile prepričevalne besede gg. govornikov, ki so navkljub slabemu vremenu prihiteli iz bele Ljubljane versko, narodno in gospodarsko probujat naše ljudstvo. Govori so še posebno dobrodejne uplivali na poslušalce zastran tega, ker so poslušalci dobro vedeli, da prihajajo besede iz sre, iz src vernih trpinov, ki se morajo sami boriti od zore do mraka v potu svojega obraza za pičli vsakdanji kruh, in ker so gg. govorniki tako navdušeno, ob enem tako prepričevalno govorili. Shod je otvoril podpredsednik kat. slov. delavskega društva g. Ziller in dal besedo domačemu gospodu kapelanu Jožefu Volca, ki je prisrčno pozdravil gg. govornike in poslušalce ter razložil namen in pomen današnjega shoda. Ne zbira se dandanes kršč. ljudstvo na poučnih shodih zastran tega, da bi se samo zabavalo, marveč ima resen namen: navduševati se za svoje najvažnejše svetinje, vnetati ljubezen do vere, doma, roda in cesarja, pri sebi in v družih. — Poučni shodi niso potrata časa, marveč potreba časa. Pa tudi hujskati nečemo na kršč. poučnih shodih stan zoper stan, rod zoper rod — to bi ne bil ni pošten ni plemenit namen. A za to delamo in bomo delali, dokler bo kaka kaplja krvi v naših žilah in kak dih v prsih, da bi zopet ogenj dejanjske kršč. ljubezni zagorel v srcih delodajalcev in delavcev; da bi delodajalec umel zapoved božjo: „Ljubi bližnjega kot sam sebe“ in delavec opomin apostola: „Bodite pokorni vsaki oblasti“. Nato so nastopili gg. Ziller, Jakopič in Gostinčar, ki so v navdušenih besedah razložili program kršč. socialne stranke. Ziller je dokazal nasproti trditvam liberalcev in socialnih demokratov, da vera ne more in tudi ne sme biti privatna stvar. Potem je pokazal zbranimu občinstvu, kakšne so sedanje šole, kdo jih vodi in zakaj toliko sinov slovenskih starišev, ki gredo v šole, izgube vero, ter mu priporočal, da naj zahtevajo vedno in povsod krščanske slovenske šole. — Prešel je na delavski stan in omenil dva glavna vzroka njegovih teženj, namreč slabo razmerje med delavci in delodajalci, in nevera, ki se vedno bolj širi; in dokler se ljudstvo ne povrne zopet k veri, h krščanski veri, toliko časa bo ostalo

socijalno vprašanje nerešeno. Pokazal je tudi g. govornik, kakšni da so ljudski zastopniki v zborih, in da so vzrok temu le volileci sami, ki si take izvolijo. Zato jim je prav gorko priporočal, naj že sedaj pred drž.-zbornskimi volitvami dobro prevdarijo, kakšnega zastopnika hočejo poslati v državni zbor. Za tem je govoril odbornik Jakopič, ki je pojasnil namen in važnost kmetskih združenj, katere naj bi se ustanovile pri nas, ker te jih morejo še rešiti pred propadom, in jih navduševal za geslo: „V združenju je moč“. Našel je sovražnike delavskega stanu, ki so: lakota, bolezen in skrb za starost. Prigovarjal je poslušalcem, da bi se zavarovali za starost, toda ne v takih zavarovalnicah, kjer le kakšen žid na zvit način odira ubogega trpinca, delavca in mu izsesava kri in mozeg. temveč v takih, katere bi sami z združenimi močmi ustanovili in tudi vodili. Razmotrival je nadalje slabi domovinski zakon in zahteval popolno preosnovo tega zakona. Dokazal je tudi z jedrnatimi besedami, da štrajkanje popolno nič ne koristi, in stvar pojasnil z vzgledom. Nadalje je razmotrival socialno vprašanje odbornik Gostinčar. Podal je najprej kratek zgodovinski pregled socialnega vprašanja: njega začetek, njegovo hitro razširjanje vsled takozvanih spekulativ in sedanje stanje tako perečega vprašanja in njegovo jedino rešilno sredstvo: združiti se in boj napovedati kapitalizmu ter se zoper njega bojevati z vsemi silami in postavnimi sredstvi. Opozarjal je zraven govornik svareč, ne se dati zapeljati sladkim in prijaznim besedam zapeljivcev, ki prihajajo k nam v ovčjem oblačilu, znotraj so pa zgrabljivi volkovi, in je navedel za svojo trditve dokaj žalostnih dokazov. Po sklepnem govoru gosp. kapelana Volca se je shod zaključil z navdušenimi „živio“-klici na sv. Očeta Leona XIII., na presvetlega vladarja in na prevzvišenega knezoškofa Jakoba. — Navdušeni pozdravi in dolgotrajni živio-klici iz ust zborovalcev, ko so se odpeljali gosp. govorniki iz Pristave, bili so jim lahko v dokaz, da so njihove besede govorjene od sreča tudi našle pot do sre in da tudi ta shod v Pristavi ne bo ostal brez sadu. Res je, na kar je spominjal jeden govornikov, da so še danes resnične proroške besede Vodnikov:

Kranj'e, tvoja zemlja je zdrava,
Za pridne nje lega najprava;
Išče te sreča, um ti je dan,
Našel jo bodeš, če nisi — zaspan!
Bl. R.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico) bode imela na rožensvensko nedeljo dne 4. oktobra 1896, ob 3. uri popoldne v gostilni „pri Mežnarju“ v Kotmarivesi svoj letni občni zbor po sledečem dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Sprejem in vpisovanje udov. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajni govori in navsveti. — Po zborovanju bode prosta zabava in petje s sodelovanjem domačih pevcev. — Prijazno vabi vse ude in prijatelje te družbe k obilni udeležbi na čelništvu.

Telegrami.

Celje, 23. septembra. V Celju je dobil kandidat Hribar 56, Stallner 375 glasov. Okrajni glavar Attems je volil Stallnerja. V celem volilnem okraju je dobil Hribar 318, Stallner 568 glasov. Žalec, Mozirje, Ljubno in Gornjigrad so volili soglasno Hribarja.

Ptuj, 23. septembra. Dr. Kokoschinec je dobil v Ptuj 228, Rogatcu 45, Ormožu 51, Ljutomeru 40 glasov. — Kočevar pa v Ptuj 20, Rogatcu 3, Ormožu 42, Središču 132 in v Ljutomeru 50 glasov. V Ptuj 20 je dobil eden glas Ornik.

Budimpešta, 23. septembra. (Poslanska zbornica.) Trgovinski minister je odgovoril na interpelacijo posl. Palyija glede nekega donavskega prekopa ter izjavil, da je še pre-zgodaj govoriti o tej zadevi.

Madrid, 23. septembra. Uradna brzojavka potrjuje poročilo, da je bilo zavrtno umorjenih 13 redovnikov v samostanu, ki se nahaja v pokrajini Cavite.

Carigrad, 23. septembra. Topniški nadzornik Grumbchov-paša, ki se je podal na dopust v Nemčijo, je vzel seboj pismo sultanovo na nemškega cesarja.

Carigrad, 23. septembra. Turški listi objavljajo izkaz dosedaj zasačenih bomb v armenskih hišah in cerkvah. Skupno jih je baje 183. Vse je razstavljeno v artilerijskem arsenalu.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
zasnamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Rim, 23. septembra. General Baldissera je odpotoval včeraj zvečer v Neapolj, kjer se ukrcal na parnik in odpelje v Masavo. Ob enem odpotujeta 2 bataljona lovcev in jedna stotnja drugih pešcev, mesto njih pa pridejo iz Afrike ondotne čete.

Preizkusili in priporočili
so slovit vseh učilni profesorji in zdravniki
tinkture za želodec lekarnarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta),
katera je ugodno učinkujoča, želodec krepčujoča, slast in prebavljeno pospešujoča in telo odpirajoča sredstvo. — Stekleničica velja 10 kr. 121 (50-31) 1

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
22	9. zvečer	734.3	10.1	sl. sever	oblačno	
23	7. zjutraj	733.6	8.7	sl. svzh.	oblačno	6.2
	2. popol.	732.2	16.2	sr. zah.	"	

Srednja včerašnja temperatura 8.9°, za 5.0° pod normalom.

Obdarjena, jako umetna 622 13
lesorezbina dela
okvire za fotografije in slike, zelo okusno izdelane po naročilu s poljubnim listevjem, z grbom ali znaki, ploščice z napismi itd. — vse iz lastne delavnice priporoča
Fr. Stampfel
v Ljubljani, Kongresni trg, Tonhalle.
H i š a
št. 7 v Kolodvorskih ulicah z gospodarskimi poslopi vred prodaja se iz proste roke.
Neposredne ponudbe sprejema posestnica **A. Černe**. Posredovalci in agenti so izključeni. 650 3-2

Gričar & Mejač v Ljubljani
— Slonove ulice 9 —
priporočata največjo svojo zalogo narejene obleke za gospode in dečke:
vrhne suknje menčikofe, haveloke, nočne suknje, obleke za otroke,
sploh vse v oblačilo služeče predmete, nadalje 647 6-2
izvamedno veliko zalogo mičnih izbranih novostij namenjenih za jesensko in zimsko sezono
konfekcije za dame.
Originalni berolinski in pariški modeli.
Ilustrovani ceniki in vzorci blaga franco in zastoj.

Tržne cene v Ljubljani

dné 23. septembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	7	70	Špeh povojen, kgr.	—	70
Rež,	6	10	Surovo maslo,	—	78
Ječmen,	5	60	Jajce, jedno	—	3
Oves,	6	40	Mleko, liter	—	10
Ajda,	8	50	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	6	—	Telečje	—	64
Koruza,	5	20	Svinjsko	—	66
Krompir,	2	30	Kostrunovo	—	36
Leča, hktl.	11	—	Piščanec	—	45
Grah,	10	—	Golob	—	17
Fižol,	9	—	Seno, 100 kgr.	—	2 40
Maslo, kgr.	—	94	Slama, 100	—	1 70
Mast,	—	76	Drva trda, 4 kub. m.	—	6 90
Špeh svež,	—	76	" mehka, 4 " "	—	5 —

Eksekutivne dražbe.
Janeza Sajovica iz Ponikve nepremakljivo posestvo v Kostanjevici (1493 gl. 70 kr.), terjatev 200 gl., dné 29. sept. in 29. okt. v Kostanjevici.

Jožefa Matosa iz Sostrega nepremakljivo posestvo (2420 gl.), terjatev 18 gl., dné 5. oktobra in 7. novembra v Ljubljani.
Silvestra Adamiča iz Žlebiča nepremakljivo posestvo (4287 gl.), terjatev 228 gl., dné 6. oktobra in 6. novembra v Ribnici.

Zahvala. 656 1-1
Za mnoge dokaze srčnega sočutja za boleznin in o smrti našega ljubljenelega sina, odnosno brata, gospoda **Frana Velkaverh-a**, kakor tudi za mnogobrojno udeležbo pri pokojnikovem pogrebu in za mnoge pedarjene vence izrekamo vsem prijateljem in znancem tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo.
V Ljubljani, dné 23. septembra 1896.
Žalujoči ostali.

Stavbeni les.

Dné 10. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne
bo podpisana korporacija potom dražbe v gozdu **Tovsta gora** poleg **Kamnika** prodala:
440 kosov jelk približno 235 m³ v meri
242 " smrek " 118 " " "
145 " družega lesovja " 48 " " "
Kupci naj izvolijo omenjeni dan ali sami k dražbi priti, sli pa do dné **9. oktobra t. l.** vpslati pismene ponudbe, opremljene z varščino v znesku 50 gl., podpisani korporaciji.
Upravni odbor meščanske korporacije.
V Kamniku, dné 21. septembra 1896.
Načelnik: **Josip Potokar.**

657 2-1
Prečastito duhovščino in slavno občinstvo najuljudneje obveščam, da sem zopet **otvoril krojaški obrt** v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 3
kjer bodem vsprejemal naročila spadajoča v mojo stroko in je vestno, pošteno in natančno izvrševal.
Priporočam se osobito prečast. duhovščini in zdatna naročila na vsakovrstno **duhovniško civilno obleko, talarje itd.**
zagotavljajoč točno, ceno po potrebo in uporabo trpežnega, zanesljivega blaga.
Zahvaljujoč se za doslej mi izkazano naklonjenost, prosim, da se mi ista ohrani tudi v bodoče. — Vsa naročila, tudi pismena, naj se naslavlja na moj naslov v Ljubljano.
J. N. Potočnik,
krojaški mojster.
550 19-5

Cement,
železniške šine,
264 46
traverze,

vsakovrstno železo za vezi, strešni papir, cinkasti in pocinkano ploščevino, storje za obijanje stropov, samokolnice, vsakovrstno kovanje za okna in vrata, sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje, priporoča po zelo nižanih cenah
Andrej Druškovič, trgovec z železnino
Glavni trg 9/10. Ljubljana. Glavni trg 9/10.

Dunajska borza.

Dné 23. septembra.		Dné 22. septembra.		Kreditne srečke, 100 gl. . . . . 196 gl. 50 kr.	
Skupni državni dolg v notah	101 gl. 45 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	144 gl. 50 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	142 " —
Skupni državni dolg v srebru	101 " 60	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	156 " —	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	18 " —
Avstrijska zlata renta 4%	123 " 30	Državne srečke l. 1864, 100 gl.	190 " —	Rudolfove srečke, 10 gl.	23 " —
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 15	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 20	Salmove srečke, 40 gl.	70 " —
Ogerska zlata renta 4%	122 " —	Tisine srečke 4%, 100 gl.	139 " —	St. Genois srečke, 40 gl.	70 " 70
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 20	Dunavske vravnave srečke 5%	128 " 50	Waldsteinove srečke, 20 gl.	60 " —
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	952 " —	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	108 " 25	Ljubljanske srečke	22 " 75
Kreditne delnice, 160 gl.	366 " 90	Posojilo goriskega mesta	112 " —	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	154 " 50
London vista	119 " 85	4% kranjsko deželno posojilo	98 " 75	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3410 " —
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 77 1/2	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 45	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gl.	426 " —
20 mark	11 " 73	Priporitne obveznice državne železnice	223 " 25	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	101 " 75
20 frankov (napoleonador)	9 " 53	južne železnice 3%	172 " —	Dunajskih lokal. železnic delniška družba	— " —
Italijanski bankovci	44 " 25	južne železnice 5%	128 " 25	Montanska družba avstr. plan.	85 " 35
C. kr. cekini	5 " 66	dolenjskih železnic 4%	99 " 50	Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	157 " —
				Papirnih rubljev 100	128 " —

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri krebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.
Menjarnična delniška družba „MERCUR“ Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.
Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.